स्वर्गद्वारंसुखद्वारं शत्रूणामभिभवोधनलाभश्चसुखंतच्चनकेवलेनधनेनयज्ञादिद्वारावा अतएवविशिष्टंश्रेष्ठं दुरोदरंद्यूतं ॥ १४ ॥ उपाक्रम्यसंस्मृत्य भाविभवितुंऐश्वर्यंकर्त्तुंशीलमस्येतिभावि नश्रेयस्करमित्यर्थः ॥ १५ ॥ दृष्टंज्ञातं बुद्धिविद्यानुगेन बुद्धिःऊहापोहकौशलं विद्याशास्त्राध्ययनं दिव्यंज्ञानंवा ॥१६ ॥ परमंप्रयत्नादधिकं दुस्तरंयत्नशतेनाप्यपरिहार्यं ॥ १७ ॥ क्रोशमात्रंआयतांदीर्घांतद्विस्तारांक्रोशमात्रविस्तारां युक्ताःसन्नद्धाः ॥१८॥१९॥निष्ठां निष्पन्नत्वं हैमैरास्तरैरितिपाठेसुवर्णतंतुनिर्मितैःक्रशिपुभिः॥२०॥२१॥२२॥ इतिसभापर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेषट्पंचाशत्तमोऽध्यायः ॥५६॥

स्वर्गद्वारंदीव्यतांनोविशिष्टंतद्वर्तिनांचापितथैवयुक्तं॥ भवेदेवंत्वात्मनातुल्यमेवदुरोदरंपांडवैस्त्वंकुरुष्व॥ १४॥ धृतराष्ट्रउवाच वाक्यंनमेरोचतेयत्त्वयोक्तंयत्तेप्रियंतत्क्रियतांनरेंद्र॥ पश्चात्तप्स्यसेतदुपाक्रम्यवाक्यंनहीदृशंभाविवचोहिधर्म्यं॥ १५॥ दृष्टंह्येतद्विदुरेणैवसर्वंविपश्चिताबुद्धिविद्यानुगेन॥ तदेवैतद्वशस्याभ्युपैतिमहद्भयंक्षत्रियजीवघाति॥ १६॥ वैशंपायनउवाच एवमुक्त्वाधृतराष्ट्रोमनीषीदैवंमत्वापरमंदुस्तरंच॥ शशासोच्चैःपुरुषान्पुत्रवाक्येस्थितोराजादैवसंमूढचेताः॥ १७॥ सहस्रस्तंभांहेमवैदूर्यचित्रांशतद्वारांतोरणस्फाटिकाख्यां॥ सभामग्र्यांक्रोशमात्रायतांमेतद्विस्तारामाशुकुर्वंतुयुक्ताः॥ १८॥ श्रुत्वातस्यत्वरितानिर्विशंकाःप्राज्ञादक्षास्तांतदाचक्रुराशु॥ सर्वद्रव्याण्युपजह्रुःसभायांसहस्रशःशिल्पिनश्चैवयुक्ताः॥ १९॥ कालेनाल्पेनाथनिष्ठांगतांतांसभांरम्यांबहुरत्नांविचित्रां॥ चित्रैर्हैमैरासनैरभ्युपेतामाचख्युस्तेतस्यराज्ञःप्रतीताः॥ २०॥ ततोविद्वान्विदुरंमंत्रिमुख्यमुवाचेदंधृतराष्ट्रोनरेंद्रः॥ युधिष्ठिरंराजपुत्रंचगत्वामद्वाक्येनक्षिप्रमिहानयस्व॥ २१॥ सभेयंमेबहुरत्नाविचित्राशय्यासनैरुपपन्नामहार्हैः॥ सादृश्यतांभ्रातृभिःसार्द्धमेत्यसुहृद्द्यूतंवर्त्ततामत्रचेति॥ २२॥ इतिश्रीमहाभारतेसभापर्वणिद्यूतपर्वणियुधिष्ठिरानयनेषट्पंचाशत्तमोऽध्यायः॥ ५६॥ ॥७॥ ॥७॥ वैशंपायनउवाच मतमाज्ञायपुत्रस्यधृतराष्ट्रोनराधिपः॥ मत्वाचदुस्तरंदैवमेतद्राजंश्चकारह॥ १॥ अन्यायेनतथोक्तस्तुविदुरोविदुषांवरः॥ नाभ्यनंदद्वचोभ्रातुर्वचनंचेदमब्रवीत्॥ ॥ २॥ विदुरउवाच नाभिनंदेनृपतेप्रैषमेतंमैवंकृथाःकुलनाशाद्बिभेमि॥ पुत्रैर्भिन्नैःकलहस्तेध्रुवंस्यादेतच्छंकेद्यूतकृतेनरेंद्र॥ ३॥ धृतराष्ट्रउवाच नेहक्षत्तःकलहस्तप्स्यतेमांनचेद्दैवंप्रतिलोमंभविष्यत्॥ धात्रातुदिष्टस्यवशेकिलेदंसर्वंजगच्चेष्टतिनस्वतंत्रं॥ ४॥

॥ १ ॥ २ ॥ प्रैषंआज्ञावचनं द्यूतकृतेद्यूतनिमित्तं ॥३॥ दिष्टस्यदैवस्यवशेधात्रास्थापयित्राअंतर्यामिणाप्रयोजकेनइदंजगच्चेष्टति तथाचश्रुतिः एषह्येवसाधुकर्मकारयतितंयमेभ्योलोकेभ्यउन्निनीषतेएषह्येवासाधुकर्मकारयतितंयमधोनिनीषतइति पूर्वकर्मापेक्षईशएवसत्यसतिवामार्गेप्रवर्त्तयतीतिश्रुतेरर्थः तिष्ठतीतिपाठेकार्यंअनुतिष्ठतीत्यर्थः ॥ ४ ॥

Digitized by Google